

Kirkelig dialogsenter: Rapport fra Oslo i et dialogperspektiv

Innledning

Oslo har endret seg raskt på mange områder de siste tiårene - ikke minst i religiøs forstand.
Dette var innledningordene i KDs rapport fra dialogfeltet i 2012. Mye av innholdet i rapporten fra 2012 står ved lag også i år: Behovet for rekruttering til dialogarbeid, dialogarbeid som aktualisering og opplæring i egen tro, tros- og livssynssamarbeid rettet mot skolene og kommunen, dialogarbeid innenfor kirkens egen medlemsmasse (samtidsreligiositet) og i møte med de mange minoritetssamfunn (dialog er mer enn muslimer i samtale med kirken eller andre...) og til slutt dialogarbeidets plass innenfor nye strukturer og søkn i Oslo bispedømme.

KD ser at det ennå er mye å gjøre i forhold til de strukturer og den selvforståelse kirken har av seg selv i forhold til dialog og mangfoldssamfunnet – og mange spørsmål som skal (om mulig) besvares: Skal kirken endre seg i takt med mangfoldssamfunnet hva gjelder forståelse av tilknytning til nærmiljø og hvem som er i målgruppen for kirkens arbeid? Betyr en slik endring også en endret selvforståelse? Har kirken et særlig ansvar som majoritetssamfunn for å legge til rette for dialog, har den rett til det og har den midler til det?

KD ser at endringene i Oslo fører til et gradvist og nødvendig skifte i selvforståelse for Den norske kirke som det dominerende trossamfunnet i byen. Men vi ser også at det innenfor en stor og tung institusjon som kirken tar tid. På dialogfeltet har mindre og mer "dialogprogressive" tros- og livssynssamfunn - og ikke minst NGO'er og institusjoner - tatt initiativet. Dette er en stor styrke for dialogarbeidet. Som majoritetssamfunn har vi likefullt etter vår mening et særlig ansvar for å fasilitere dialog, og mange av våre egne medlemmer er i gang med gode dialoginitiativ på lokalplan. utfordringen er å få med seg våre unge medlemmer som i stor grad glimrer med sitt fravær på dialogfeltet.

Radikale miljøer og fokus på ekstremisme

De siste to årene har fokuset på "radikalisering og voldelig ekstremisme" (se regjeringens handlingsplan ved samme navn og kommunens *Handlingsplan mot hatkriminalitet og voldelig ekstremisme i Oslo 2015-2018*) lagt føringen for fordeling av midler og oppmerksomhet i det offentlige ordskiftet. Den såkalte Islamske stat (IS, tidl. ISIS) og krisen i Midt-Østen har preget oss i enda større grad enn tidligere, naturlig nok når ungdommer og unge voksne fra Norge reiser til Syria for å krige for ekstreme grupper som f.eks. IS. Det har ført til en til tider tilspisset debatt, men også til spennende og grensesprengende dialogtiltak som f.eks. "Fredens Ring" rundt synagogen i Oslo lørdag 21. februar 2015. For etablerte, mer formelle dialogfora har fokuset og presset også medført en viss slitasje. Mye arbeid gjøres på frivillig basis og trøkket fra myndigheter og media har vært stort særlig på Islamsk Råd Norge og en del av de større

KIRKELIG DIALOGSENTER

Olaf Ryes plass 7
0552 Oslo

Org. nr.: 995 255 936
Bankkonto: 3000 24 34977

Telefon: 22 80 58 58
kd@kirkeligdialogsenter.no
www.kirkeligdialogsenter.no

musliske menighetene. Her må kirken opptre tålmodig og fortsette å arbeide for stadig å være i dialog, både nasjonalt, regionalt og lokalt.

Utad har kirken etter KDs mening et særlig ansvar for stadig å nyansere bildet av f.eks. "muslimer" eller "minoriteter", noe som ikke har blitt bedre med fokuset på ekstremisme. Storsamfunnet (inkludert kirken og kirkens medlemmer) har en tendens til å være etnosentrisk i sin lesning av minoritetene. Her trengs det kritisk selvrefleksjon i storsamfunnet om hvordan minoritetene blir fremstilt. Det siste året har vi bl.a. sett tegn til dette i omtalen av omskjæring hos muslimer og særlig hos jøder. Kirken kan her være en stemme som sier noe om hva *trospørelse* egentlig er ut i den offentlige samtale.

Lokale dialoger og fokus på ungdom og unge voksne

På den annen side har dialogtiltak lokalt i byen blitt flere - og nå også med bydeler og kommunen i stadig sterkere grad som aktør. Selv om frykten for radikaliserings er stor, og dialog kanskje i større grad enn tidligere forstås instrumentelt som motvirkende til dette (tidligere var det kanskje mer instrumentelt tenkt fra myndighetenes side i forhold til intergrering), så har det også medført en større grad av fokus på ungdom og unge voksne som kan ha positive ringvirkninger – kanskje særlig hvis fokus mot skolen blir riktig. De radikalisererte ungdommene nås ikke gjennom prosjekter hvis ikke de også nås gjennom skolene eller direkte gjennom bekymringsmeldinger fra foreldre og annen familie. På skolen – og kanskje også gjennom konfliktråd og kriseteam – kan vi som kirke medvirke til utdanning og dialogisk kompetanse blant ungdommene. Det er viktig å tro varsomt som trossamfunn i møte med skolene, men vi skal ikke underkjenne vår egen kompetanse i å lære våre egne unge – og andre? – et *trosspråk* som igjen er med på å myndiggjøre dem som *trossaktører* og *samfunnsaktører*.

For KD sin del kan dette bety at prosjektet "Dialogpilotene" blir realisert i løpet av kort tid, selv om konkurransen om midler også er skjerpet mellom mange aktører (om enn ikke med samme fokus som "Dialogpilotene"). Mange aktører vitner også om stort engasjement. Kritiske røster har også hevet seg i forhold til kirkens overveldende "utbytte" fra f.eks. søknadsrunden rundt midler fra Kulturdepartementet i desember: "Skal kirken motvirke radikaliserings og voldelig ekstremisme, når det er muslimske menigheter som trenger å gjøre noe med dette?"¹, spørres det – og kanskje med god grunn. Eierskap på tvers for gode prosjekter ser ut til å tvinge seg frem - og dette er noe vi ser som en positiv ting.

Et stadig mer sammensatt dialog"landskap"

Som den kortfattende dialoganalysen indikerer er feltet dialog i stadig utvikling. Dialoglandskapet blir mer sammensatt, med stadig flere aktører. KD tror dette er av det gode – men ser også at et stadig større arbeid må gjøres for å kartlegge mangfoldet av dialoginitiativ og *formen* og *målsetningen* de har. Oslo er – men kan i enda større grad bli – et kjempespennende verksted for dialogarbeid på mange felt, også innenfor tros- og livssynsfeltet.

¹ Se f.eks. Zaman, Kadafi. *Når norske muslimer blir radikaliseret må norske muslimer stå i front!*, blogg.tv2.no. Lagt ut 16. februar 2015 [hentet 27. mars 2015]: <http://blogg.tv2.no/kadafi/2015/02/16/nar-norske-muslimer-blir-radikaliseret-ma-norske-muslimer-sta-i-front/>

